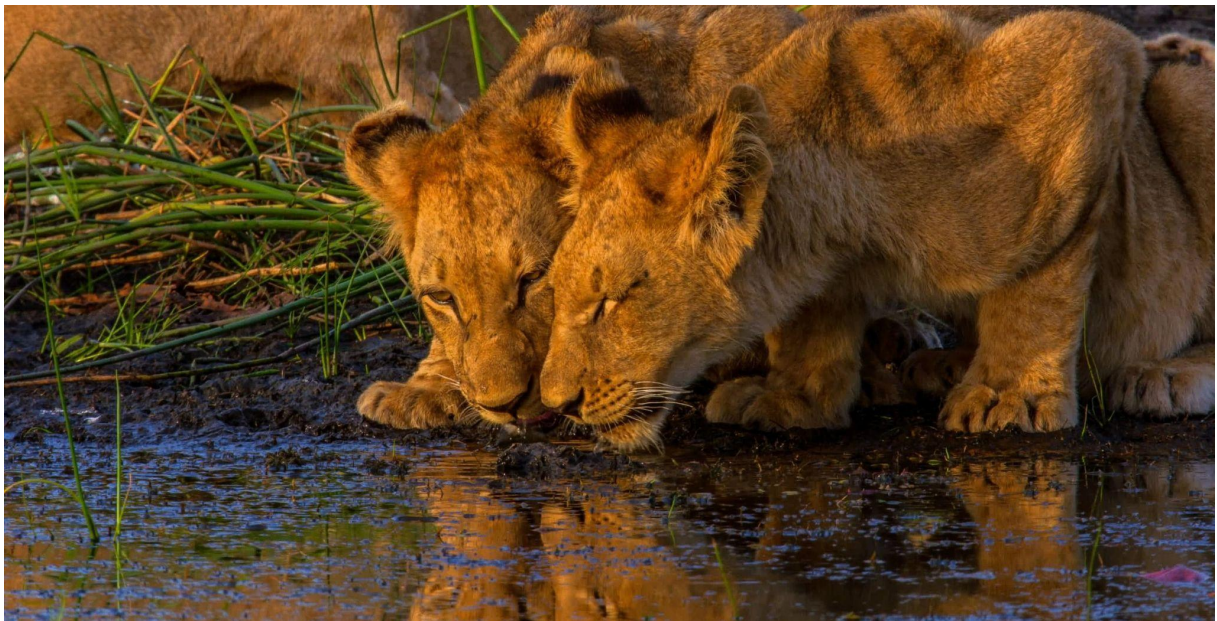

Dumela Botswana!

(Velkommen til Botswana!)

Kort reiseguide av Safarireiser Afrika

Den beste forberedelsen til safarien din ...!

Innholdsfortegnelse

Introduksjon	2
Oversikt	2
Et par fakta	3
Å dra på safari i Botswana	4
Generelle safariregler	6
Guidet fly-in safari	7
Justering av reiseplanen underveis	8
Før du reiser	9
Ambassadenes adresser	9
Internasjonale flybilletter	9
Legehjelp og forsikringer	10
Forsikring	11
Bagasje og tips til pakking	12
Medisinsk utstyr	12
Hva har man på seg på safari?	13
Forbud mot plastikkposer	13
Fotografi og video	14
Smart pakking	15
Når du er i Botswana...	16
Mat & drikke	16
Penger	17
Telefonsamtaler	18
Været	18
Sikkerhet under reisen	19
Taxi og andre typer transport	19
Elektrisitet	19
Suvenirer	20
Å gi gaver eller penger	20
Helligdager	20
Ta vare på Botswanas natur med oss!	21

Introduksjon

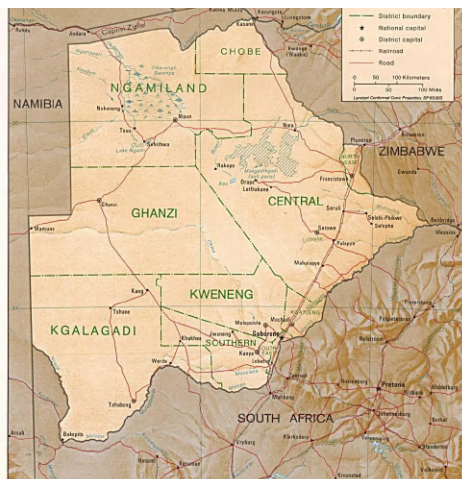
Du er i ferd med å legge ut på en storslagen reise til Botswana, en av sørlige Afrikas mest populære safaridestinasjoner. Landet er kjent for safari av høy kvalitet med lite miljøpåvirkning. Botswana beskytter de enorme områdene uberørt villmark, fra de frodige vannveiene i **Okavango-deltaet** til slettene i **Chobe nasjonalpark** der elefantene vandrer fritt, de magiske **Makgadikgadi Pans** og **Kalahariørkenens** klassiske landskaper. Dette landet preges fremdeles av plass, stillhet og villmark.

Botswana's hovedattraksjon, Okavango-deltaet, anerkjennes som et av Afrikas naturlige under. Dette sjeldne innlandsdeltaet transformerer ørkenen til et frodig økosystem av laguner, kanaler og flomsletter fullt av et rikt dyreliv. Kombinert med den nærliggende Chobe nasjonalpark, som har en av Afrikas største elefantbestander, byr området på noen av kontinentets aller beste safariopplevelser.

Utover den fantastiske naturen, skiller Botswana seg ut med politisk stabilitet, velfungerende myndigheter og ansvarlig forvaltning av landets rikdom fra diamanter som går til videre utvikling av landet. Det blir sett på av mange som Afrikas tryggeste og mest velfungerende land, med sterke demokratiske tradisjoner, lavt nivå av korrupsjon og en velutviklet turisme-infrastruktur selv i avsidesliggende områder.

Å reise i Botswana kan føles forfriskende annerledes: dette er en villere, mer avsidesliggende og av og til tider mer eventyrlystent enn mange reisende er vant til. Denne reiseguiden er laget for å hjelpe deg med forberedelsene, slik at du med selvsikkerhet kan nyte alt denne eksepsjonelle destinasjonen har å by på.

Oversikt

Botswana er et land uten kystlinje i sørlige del av Afrika, like nord for Sør-Afrika. Det grenser til Namibia, Zimbabwe og Zambia. Kalahariørkenen utgjør store deler av landets enorme, flate territorier. Botswana betyr «landet til Tswana», og fikk navnet etter det dominerende Tswana-folket (flertallet er *Batswana*) da landet ble selvstendig fra Storbritannia i 1966.

Botswana har et beskjedent innbyggertall på 2.7 millioner, som betyr at det bor omtrent 5 personer per kvadratkilometer. Botswana anerkjenner offisielt åtte store Tswana-stammer, inkludert Bangwato, Bakwena, Bangwaketse, Bakgatla, Barolong, Batawana, Balete og

Batlokwa, som utgjør den største etniske gruppen og snakker Setswana. Likevel finnes det rundt 30 andre grupper, som Kalanga og Basarwa. Noen estimerer foreslår at grupper som ikke tilhører Tswana utgjør så mye som 60% av befolkningen.

Botswana har to offisielle språk; engelsk brukes i offentlige institusjoner og i næringslivet, mens Setswana (Tswana) er det dominerende nasjonalspråket som snakkes av folk flest. Dette er de to hovedspråkene, men det finnes flere andre som Kalanga, Ndebele, Herero og Khoisan-dialekter. De fleste forstår engelsk, spesielt i byene, men det er alltid lurt å lære seg et par enkle fraser på Setswana.

Byer

Hovedstaden i Botswana er Gaborone, en moderne by sørøst i landet. Den er oppkalt etter Chief Gaborone og ble fastsatt som hovedstaden da landet ble uavhengig i 1966. Gaborone er Botswanas politiske, økonomiske og kulturelle hjerte.

De største byene i Botswana etter Gaborone er Francistown, Mogoditshane og Maun. Francistown kalles hovedstaden i nord, Mogoditshane er et raskt voksende urbant senter i nærheten av Gaborone og Maun er hovedstaden for turisme og inngangen til Okavango-deltaet.

Et par fakta

- Hovedstad: Gaborone
- Valuta: Pula (BPW)
- Innbyggertall: 2,7 millioner
- Språk: engelsk og Setswana
- Areal: 581,730 km²
- Vannoverflate: relativt liten sammenlignet med landmassen, omtrent 2.7% av landets totale overflate
- Naboland: Sør-Afrika, Namibia, Zimbabwe og Zambia
- Høyeste punkt: Monalanong Hill på 1 494 meter
- Tidsforskjell: I perioden oktober til mars ligger Botswana en time foran norsk tid. I perioden mars – oktober vil det ikke være tidsforskjell fra Norge.
- De mest populære destinasjonene er Okavango-deltaet, Chobe nasjonalpark, Makgadikgadi og Kalahariørkenen.

Å dra på safari i Botswana

I Norden betyr ordet *safari* ofte det å observere ville dyr i sitt naturlige habitat. Men det originale ordet fra Swahili betyr tur eller reise. Med oss så kombinerer du begge betydninger av ordet, nemlig en safari (reise) for å se masse dyreliv!

De mest populære dyrene på safari er 'the Big Five', eller de store fem: løve, elefant, bøffel, leopard og neshorn! Nasjonalparkene i Botswana har også utallige andre imponerende dyrearter og hundrevis av vakre og fargerike fugler. Med Safarireiser Afrika kan du se dem alle! Merk at de fleste dyr er på sitt mest aktive ved soloppgang og solnedgang. Det er da dyrene leter etter mat, ettersom temperaturen er levelig. Så hvis du ønsker å se flest mulig dyr i bevegelse, er dette tiden. Men selv midt på dagen er det masse andre dyr å se.

I Botswana kan du dra på unike safarier på vannet, som i Okavango-området. Her finner du Afrikas største innlandsdelta, som

står i sterk kontrast til ørkenomgivelsene rundt. Se dyrelivet på nært hold mens du driver lydløst bortover vannveiene i en tradisjonell *mokoro*, som er en type kano. Siden fremkomsten i mokoro går så rolig for seg, er det større sjanse for å ikke skremme bort dyr og fugler – noe som gjør det lettere å ta flotte bilder. Det er en fredelig og avslappende måte å oppdage vannveiene og se de forskjellige dyrene du vanligvis ikke ville sett fra en bil eller til fots.

Tradisjonell safari i bil står selvfølgelig sentralt, med et fantastisk dyreliv og et variert landskap bestående av deltaer, ørkener og saltsletter, med få andre mennesker i sentrum for en virkelig alttoppslukende opplevelse.

Besøk lokale stammer

Det finnes fremdeles tradisjonelle stammer i Botswana. Khwai Village, for eksempel, er et lite samfunn på kanten av Okavango-deltaet som driver Khwai Community Concession. Dette er Khwai også et flott eksempel på naturforvaltning på lokalt nivå, der inntekter fra turisme bidrar til å støtte landsbyen, samtidig som de som bor her igjen verner om dyrelivet og økosystemet. Landsbyen har rundt 400 innbyggere, og livet her har blitt formet av våtmarken og dyrene her over flere århundrer. En guidet tur gir et lite glimt inn i hverdagen deres.

I og rundt Okavangodeltaet og Chobe-regionen finner man andre kulturelt betydningsfulle grupper, deriblant bayei- og hambukushu-folket, som ofte omtales som «River People» (elvefolket). De er kjent for å være mestre av mokoroen (en type kano), fisketeknikker og andre elve-tradisjoner. Safarien er ikke komplett uten det menneskelige elementet hvor du får oppleve de forskjellige kulturene i området, lære om tradisjonene og høre historiene til de som har levd i Botswanas villmark i generasjoner.

Generelle safariregler

Mange er usikre på hva de kan forvente på en safaridag, og lurer på hvordan transporten ser ut eller hva en guide faktisk gjør. Det er lurt å kjenne til nasjonalparkens offisielle og uoffisielle regler når man skal på safari. Vi har listet opp de viktigste retningslinjene nedenfor:

1. Nasjonalparkene i Botswana åpner vanligvis ved soloppgang og stenger ved solnedgang; i praksis vil dette si fra kl. 06.00 til 18.30 i tørketiden og fra kl. 05.30 til 19.00 i regntiden. Av sikkerhetshensyn styres åpningstidene av dagslyset, og safarier er kun tillatt innenfor dette tidsrommet.
2. Disse åpningstidene for nasjonalparken gjelder selv om du overnatter inne i selve parken. I enkelte områder er det tillatt med nattsafari, og overnattingsstedene tilbyr slike turer. Du vil få beskjed ved ankomst dersom dette er tilfellet.
3. Parkene utsteder kun tillatelser som gjelder i 24 timer. Hvis du for eksempel tilbringer to netter i Chobe nasjonalpark, får du to tillatelser som gir deg rett til å oppholde deg i parken i 48 timer; det ilegges bøter dersom man forlater parken for sent. Parktillatelsene er imidlertid inkludert i prisen for reisen, og guidene ved lodgen tar seg av alle formaliteter.
4. Oppholdet ditt inkluderer helpensjon. Hvis aktiviteten du skal på skjer under frokost, lunsj eller middag, sørger leiren for å sende med deg et pakket måltid som du kan nyte på et alternativt sted.
5. Sørg for å møte opp i tide på det avtalte møtestedet for utflukter du skal delta på, samt for avtalt transport til neste flyvning.
6. Av hensyn til både dyr og menneskers sikkerhet, har parkene en øvre fartsgrense på 40 km/t. Å kjøre utenfor veiene er også forbudt i alle nasjonalparker.
7. Inne i parken forlater du kun kjøretøyet på bestemte leirer og rasteplasser. Aldri forlat bilen eller heng ut av vinduet under en safari.
8. Det er ikke tillatt å mate dyrene.

9. Droner er ikke tillatt i noen av Botswanas nasjonalparker eller viltreservater, ved mindre du har offentlig tillatelse.
10. Vis tålmodighet og respekt når du ser ville dyr. Hvis det allerede har samlet seg flere kjøretøy rundt et dyr, la være å presse deg frem eller blokkere andre kjøretøy.
11. Prøv å holde deg så rolig som mulig når du er i nærheten av dyr. Unngå brå bevegelser og slå av motoren når det er trygt. Pass på at alle får sjansen til å se dyrene!
12. Ikke forsøple, selv ikke sigarettneiper. Hold søppelet ditt samlet i bilen, slik at du kan kvitte deg med det på en forsvarlig måte.
13. Det er forbudt å ta med seg dyr, planter, steiner eller annen natur ut av parkene.
14. Ikke ta bilder av lokalbefolkningen uten deres tillatelse. Innled gjerne med en høflig samtale og følg opp med tips hvis du ønsker å ta et bilde.
15. Hvis du har med gaver til lokalbefolkningen, så gi dem til guiden din. Han sørger for at de fordeles på rettferdig vis.

Guidet fly-in safari

Når du ankommer Botswana, starter reisen med en gang. Vår lokale representant møter deg på flyplassen med et skilt hvor navnet ditt står, og sørger for transporten til ditt første reisemål. Derfra er all videre transport ordnet. Safariaktivitetene tas hånd om av de erfarne teamene ved lodgene dine.

Guidens rolle

Guiden er en av de viktigste personene under safarien. Det er hans rolle å gjøre så godt han kan for å assistere deg og passe på at du nyter turen. Vær oppmerksom på at forskjellige kunder har forskjellige behov, og at han ikke kan vite akkurat hva *du* trenger. Derfor er det lurt å ha god kommunikasjon med guiden underveis, slik at han kan gjøre en god jobb. Si ifra hvis du vil ha mer av noe, som for eksempel fakta og anekdoter om landet, folkene eller dyrene. Eller om du vil ha mindre av noe eller trenger en pause. Ikke vær redd for å si ifra!

Samtale mellom sjåførene

Guidene pleier å holde hverandre oppdatert om ting de ser langs veien. Hvis en sjåfør ser et spesielt dyr, kommer han til å prøve å videreformidle dette. Dette betyr at guidene ofte stanser hvis de møter en passerende bil for å dele erfaringer med hverandre og tipse om interessante ting gjestene bør få med seg.

Ettersom guidene snakker Setswana, misforstår gjester av og til disse samtalene for småprat som ikke

er relevant til turen. Men denne utvekslingen er faktisk helt avgjørende for opplevelsen! Så husk på dette når guiden stanser for å prate med en annen sjåfør.

Safariaktiviteter når du overnatter ved en lodge

Ved hver leir på reisen blir du tilbudt et utvalg av safari-aktiviteter. Ved ankomst blir du forklart hvilke valg som er tilgjengelige, og du kan velge to opplevelser. Som oftest innebærer dette soloppgang- og solnedgangssafari (og av og til nattsafari), utflukt i båt eller mokoro, vandresafari med guide og kulturelle opplevelser. Du behøver ikke å tenke på inngangsavgifter eller billetter til parkene, da lodgene og guidene tar seg av all logistikken.

Aktivitetene er ofte delt, noe som betyr at de foregår sammen med andre gjester på leiren som har valgt samme utflukt. Dette er som oftest bare hyggelig og beriker opplevelsen. Safariene ledes av lokale guider med mye erfaring og kunnskap om økosystemet, dyrenes oppførsel og områdets unike rytme. Sammen passer de på at opplevelsen din blir autentisk og uforglemmelig.

Hvis du på noe tidspunkt skulle ønske å tilbringe ettermiddagen i leiren, må du gjerne gjøre det. Du kan nemlig se ville dyr ved de fleste overnattingsstedene, så du går ikke glipp av noe!

Private safarier og utflukter

Private safariturer eller utflukter kan ordnes ved forespørsel mot et tillegg i prisen. Ikke vent med å bestille dette til siste øyeblikk, da vi ikke kan garantere at alternativet er tilgjengelig til enhver tid, da antallet guider og safarikjøretøy er begrenset, spesielt i høysesongen. Selv om du bestiller i god tid i forveien, kan vi ikke garantere tilgjengeligheten. Jo tidligere du bestiller, jo større er sjansen!

Justering av reiseplanen underveis

Når du først har lagt ut på safari, anbefaler vi å ikke endre reiseruten underveis. Dette er for eksempel rekkefølgen på parkene du besøker, å flytte på tidspunktet for en utflukt, eller erstatte en utflukt eller park med en annen. Selv om du har en del frihet og fleksibilitet, kan de nevnte endringene medføre fullt avbestillingsgebyr og er som regel umulige å gjennomføre. I tillegg medfører endringer ekstra kostnader når parkavgifter, utflukter eller overnatting må bestilles på nytt. Derfor fraråder vi vanligvis å endre reiseruten når du allerede er underveis.

Før du reiser

Det er et par ting du må ordne før du drar til Botswana. Hvis du kommer fra EU, USA, Storbritannia, Australia, New Zealand eller Sør-Afrika, trenger du ikke visum for å fly til Botswana. Passet ditt må være gyldig i minst seks måneder etter hjemreise fra Botswana. Da gjenstår bare å booke flybilletter og passe på at diverse forsikringer er på plass.

For sikkerhets skyld deler vi ambassadenes adresser med deg. Skulle det mot formodning skje noe i løpet av reisen med oss, kan det være greit å ha disse for hånden.

Ambassadenes adresser

Botswanas Konsulat i Norge

Botswana Consulate in Oslo, Norway Niels Juels gate 7 0272 Oslo Norway

Telefonnummer:

(+47) 67 57 10 41 (+47) 454 01 041

E-post:

oky@norconsult.no

Den norske ambassaden i Pretoria **representerer Norge i Sør-Afrika, Zimbabwe, Namibia, Botswana, Madagaskar og Lesotho.**

Royal Norwegian Embassy

Ozmik House
165 Lynnwood Road
Brooklyn 0181
Pretoria
(66RQ+9R Pretoria, South Africa)

E-post: emb.pretoria@mfa.no

Tel: +27 12 364 3700

Internasjonale flybilletter

Når du reiser til Botswana flyr du til Sir Seretse Khama internasjonale lufthavn (GBE) i Gaborone hvis du skal besøke hovedstaden. De fleste som skal på safari reiser videre til Maun internasjonale lufthavn (MUB) for å besøke Okavangodeltaet, eller til Kasane internasjonale lufthavn (BBK) for å besøke Chobe nasjonalpark. Våre reiserådgivere gir deg gjerne mer informasjon om dette.

Barn som reiser alene eller med én forelder

Botswana krever at barn under 18 år har gyldig pass og fødselsattest med opplysninger om begge foreldre. Dersom barnet reiser sammen med bare én av foreldrene, kreves det også en skriftlig erklæring fra den andre forelderen (eller en rettsavgjørelse/dødsattest), samt en bekreftet kopi av hans/hennes pass.

Legehjelp og forsikringer

Helsetjenester i Botswana er av varierende kvalitet. Tilbudet er generelt bedre i byområder, men begrenset på landsbygda, der ventetidene er lange og tilgangen til spesialister begrenset. Det finnes 26 sykehus i Botswana, hvor de fleste er offentlige. I Gaborone finner man også noen private sykehus i verdensklasse. Det er imidlertid alltid best å forebygge sykdom.

Vaksiner

Botswana er et tropisk land og noen vaksiner anbefales derfor før du drar på besøk. Spør legen din eller ditt lokale helsesenter om oppdaterte råd minst åtte uker før du reiser til Botswana. Noen helseforsikringer dekker kostnadene for ulike vaksiner, så det kan være lurt å høre med forsikringsselskapet ditt.

Sørg for at alle vaksinasjonene dine er registrert i det gule vaksinasjonskortet ditt. Hvis du ikke allerede har et, kan du skaffe det under din første vaksinasjon. Ikke glem å ta med vaksinasjonskort på reisen, ettersom du kan bli bedt om å vise det frem. Det inneholder også viktig informasjon som helsepersonell kan trenge i en nødsituasjon.

Gulfeber

Verdens helseorganisasjon (WHO) og amerikanske CDC (Centers for Disease Control and Prevention) klassifiserer Botswana som et land uten risiko for gulfeber. Se også [dette kartet](#) på CDCs nettsider. Dette betyr at personer som reiser direkte fra USA eller Europa, IKKE trenger vaksine mot gulfeber for å reise inn i Botswana.

Botswanas myndigheter krever imidlertid et offisielt vaksinasjonsbevis mot gulfeber fra reisende som ankommer fra eller har vært i transitt i (med et opphold på 12 timer eller mer) et land med risiko for gulfeber (du finner en oppdatert liste over land der WHO har fastslått at det er risiko for smitte [her](#)). Vær oppmerksom på at legen din kan fraråde denne vaksinasjonen hvis du er over 60 år eller har en medisinsk tilstand. I så fall kan du likevel reise til Botswana fra eller via land med gulfeber, dersom du har med deg dokumentasjon fra legen som gir deg unntak fra denne regelen.

Malariamedisin

Malaria forekommer i Botswana, særlig i områder som Okavangodeltaet og Chobe nasjonalpark i nord. Risikoen for smitte øker i regntiden (november til mai) og synker betraktelig i de tørre vintermånedene (juni til oktober). Risikoen er generelt lav i tørketiden på grunn av færre mygg, og det er få dokumenterte tilfeller i den sørlige delen av landet. Gaborone er helt malariafritt. Det er likevel lurt å rådføre seg med lege, samt bruke myggmiddel, beskyttende klær og myggnett under oppholdet. De fleste besøkende tar forebyggende malariamedisin. Om kvelden kan du beskytte deg ved å bruke myggmiddel samt langermede overdelers og bukser når du oppholder deg utendørs. Myggnett er tilgjengelig på nesten alle overnattingssteder.

Allergier

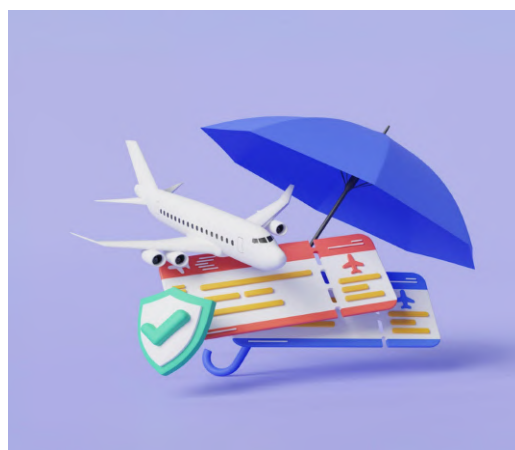
Hvis du har allergier eller andre spesielle behov, vennligst gi oss beskjed på forhånd, slik at vi kan informere overnattingsstedene.

Medisinsk utstyr

Hvis du bruker medisinsk utstyr (som krever strøm), er det viktig at du gir oss beskjed på forhånd. Vi informerer deretter overnattingsstedene der du skal bo. Strømforsyningen i Botswana er ustabil, med hyppige spenningsvingninger og spenningsfall. Landet har de siste årene opplevd omfattende planlagte strømavbrudd på grunn av manglende kapasitet, så det er anbefalt å ta med seg ekstra ladere og batterier.

Forsikring

Vi vil anbefale på det sterkeste at du tegner en solid helse- og reiseforsikring før du drar til Botswana – det må nærmest regnes som helt essensielt. På grunn av begrenset tilgang til helsetjenester i avsidesliggende områder kan det bli behov for kostbar evakuering til et større sykehus (ofte i Sør-Afrika) og/eller dyr akuttbehandling, noe din vanlige forsikring sannsynligvis ikke dekker. Private sykehus vil dessuten be om dokumentasjon på privat helseforsikring før de starter behandling.

Okavango Air Rescue

Prisen på reisepakkene våre inkluderer en avgift for Okavango Air Rescue. Dette betyr at du er forsikret for medisinsk evakuering fra avsidesliggende områder – noe som vanligvis ikke dekkes av vanlige reise- eller helseforsikringer. Du kan lese mer om dette i vår oversikt over [ofte stilte spørsmål \(FAQ\)](#).

Reiseforsikring

Vi forplikter våre kunder til å ha skikkelig reiseforsikring. Reiseforsikring dekker vanligvis medisinske kostnader, samt skade på eller tap av bagasje. Vi anbefaler gjerne Chapka Travel Insurance (kun for EU-borgere). Den dekker alle reiser og kan enkelt tegnes med hjelp fra reiserådgiveren din. Dette må gjøres innen 48 timer etter at du har fullført bestillingen din hos oss (når reisedatoene dine er fastsatt). Merk også at Chapka kun dekker reise- og/eller avbestillingsforsikring, og IKKE legger til rette for rask evakuering fra avsidesliggende områder i medisinske nødsituasjoner. Les mer om [Chapka reiseforsikring](#) på nettsiden vår.

Avbestillingsforsikring

Vi anbefaler også å tegne en reisekanselleringsforsikring i tilfelle du må avlyse ferien før avreise eller avbryte den underveis. Vær oppmerksom på at enkelte forsikringer kun dekker deler av beløpet ved avbestilling, så sørg for å lese vilkårene nøye.

Bagasje og tips til pakking

Det er begrenset med bagasjeplass i safaribilene. Vi anbefaler derfor at du lar harde koffertyper bli igjen hjemme og heller pakker i myke reisevesker som er enklere å få inn i bilene. Myk bagasje er også mindre utsatt for skader under transport.

Bagasje på internasjonale flyvninger

Sjekk med flyselskapet ditt hvilke mål, vektgrenser og antall kolli bagasje som er tillatt på den internasjonale flyvningen. Sørg også for å ha viktige ting, som medisiner, i håndbagasjen under reisen, i tilfelle den innsjekkede bagasjen blir forsinket eller kommer bort under reisen.

Bagasjeregler for flyvningen innenlands

Innenriksflyselskapene (som Air Botswana) tillater vanligvis 23 kilo innsjekkede bagasje og 7 kilo håndbagasje for voksne, mens mindre charterfly (som Mack Air) kun tillater myk bagasje med en totalvekt på opptil 20 kilo, hvorav 5 kilo kan tas med som håndbagasje.

Vi anbefaler at du alltid sjekker flybilletten din eller flyselskapets egne regler, da bagasjereglerne varierer mellom både selskap og rute. Vær også oppmerksom på at trillekofferter ikke alltid er tillatt som håndbagasje, med mindre de får plass under setet foran deg. På mindre charterfly og småfly, (noe som er vanlig på safarireiser i Botswana), må trillekofferter ofte sjekkes inn som innsjekkede bagasje på grunn av begrenset plass.

Hvis bagasjen din overstiger vektgrensen, tar flyselskapene vanligvis mellom 7 og 10 USD per ekstra kilo, som du betaler direkte ved innsjekking.

Safarireiser Afrika kan ikke holdes ansvarlig dersom harde koffertyper blir skadet under safarien, eller dersom ovennevnte bagasjeregler ikke blir fulgt.

Medisinsk utstyr

Vi anbefaler at du har med en liten førstehjelpspakke hjemmefra med plaster, sterile gasbind, gnagsårplaster, jod og reseptfrie medisiner mot typiske ting som hodepine og magevondt. Kvinner bør også ta med egne bind og tamponger ettersom det kan være vanskelig å få tak i utenfor byene.

Medisiner

Vær oppmerksom på at enkelte typer medisiner og medisinsk utstyr krever legeattest som bekrefter at de er til personlig bruk, og at mengden du har med deg er tilpasset oppholdets varighet. Vi anbefaler også at du pakker viktige medisiner i håndbagasjen, ikke i innsjekkede bagasje, slik at du ikke står uten medisiner dersom bagasjen blir forsinket eller borte.

Hva har man på seg på safari?

Botswana har en forholdsvis konservativ kleskultur og det settes pris på at besøkende kler seg anstendig. Særlig i landsbyer og ved religiøse steder forventes det at skuldre og knær er tildekket, for eksempel med knelange skjørt eller kjoler. Vestlig fritidsantrekk er helt greit i byene, på lodger og i safarileirer, og badetøy kan naturligvis brukes ved bassengområdene. Det oppfattes som respektfullt å vise hensyn til lokale skikker, men du skal ikke føle deg tvunget til å gjøre det.

Safariklær

På safari anbefaler vi komfortable klær, gjerne i bomull og i nøytrale safarifarger (se bildet). Unngå mørke eller sterke farger som svart, mørkeblått og rødt, disse tiltrekker seg lett fluer og andre insekter. Nøytrale farger som khaki og olivengrønt fungerer klart best.

Husk at det kan bli svært varmt i Botswana, spesielt i oktober og november, når dagtemperaturen ofte ligger på 40 °C eller mer i den mest intense regnperioden. Vi anbefaler derfor å bruke hatt, mørke solbriller, lette klær

med lange ermer og solkrem med høy solfaktor for å beskytte deg mot solen. For mye sol kan føre til dehydrering, kvalme, svimmelhet og hodepine. Etter solnedgang er det lurt å bruke lange bukser og eventuelt en langermet skjorte for å beskytte seg mot mygg. Ta også med en varm genser eller en lett jakke til de kjølige morgenene og kveldene, ettersom nettene, spesielt i Kalahari om vinteren, kan bli overraskende kalde. Vi anbefaler også komfortable tursko eller joggesko, og badetøy.

Forbud mot plastikkposer

Fra 1. november 2018 innførte Botswana et offisielt forbud mot bæreposer av engangspplast, uavhengig av plasttykkelse. Slike poser kan ikke lenger importeres, eksporteres, produseres, selges, lagres, distribueres eller brukes. Kun nedbrytbare alternativer er tillatt. Forbudet retter seg først og fremst mot plast i kommersiell bruk (og i mindre grad mot turister som har med plastposer til personlig bruk), men vi anbefaler likevel på det sterkeste at gjester unngår å ta med plastposer inn i landet.

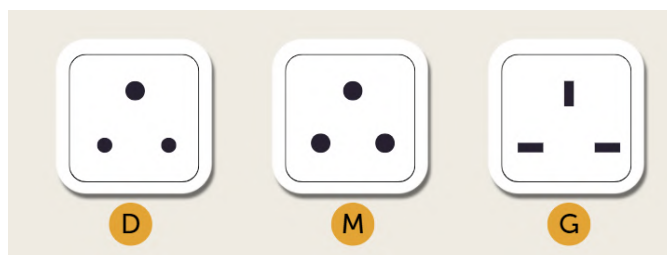

Ta hensyn til dette forbudet når du pakker. Gjenlukkbare plastposer som kreves av flyselskapene til væsker i håndbagasjen, er likevel tillatt, så lenge du tar dem med deg hjem igjen.

Fotografi og video

Hvis du har planer om å ta mange flotte bilder på reisen, kan det være lurt å tenke på følgende:

- Ta med nok minnekort og ekstra batterier. Det er mulig å kjøpe dette i Botswana, men det er best å slippe styret med å dra inn til nærmeste by for å finne dem.
- Ta med objektivlokk, pussekluter og en tett kamerabag for å beskytte utstyret mot støv.
- Et UV- eller beskyttelsesfilter er lurt for å skåne linsen, og et sirkulært polariseringsfilter (CPL) er nyttig for å dempe refleksjoner, spesielt på båtturer og vannsafarier i for eksempel Okavangodeltaet.
- Et zoomobjektiv (f.eks. 300 mm) anbefales til fotografering av ville dyr.
- Vær oppmerksom på at noen leirer kun har begrenset strømtilgang via solenergi eller generator. Strømnettet i Botswana er på 230 V og 50 Hz (som passer til de fleste moderne apparater, men sjekk at utstyret ditt tåler 100–240 V). Vi anbefaler at du tar med en reiseadapter ettersom Botswana hovedsakelig bruker stikkontakter av type D, G og M (tre runde pinner i trekantform for D/M, tre rektangulære pinner for G). Har du følsomt elektronisk utstyr, bør du også vurdere en spenningsomformer.
- Be alltid om lov om du ønsker å fotografere lokalbefolkningen. Mange er i dag vant til kameraer, men ikke alle ønsker å bli fotografert. Særlig i mer avsidesliggende områder er det et tegn på respekt å spørre på forhånd.
- Bruk av droner er regulert og ikke tillatt i nasjonalparkene.
- Vær oppmerksom på at enkelte teltleirer har begrenset strømtilgang via solceller eller aggregat. Botswana benytter en standardspenning på 230 V og en frekvens på 50 Hz, noe som passer for de fleste moderne apparater, men sjekk at utstyret ditt støtter spenningsområdet 100–240 V. Spenningen kan imidlertid variere. Vi anbefaler å ta med en reiseadapter – helst en universalmodell som dekker typene D, M og G (se illustrasjon).

Smart pakking

- Pass og en kopi passet
- Pengebelte til kontanter og viktige papirer
- Vaksinasjonskort
- Varm genser og lange bukser
- Minnekort, ekstra batterier og lader til kamera
- Badetøy
- Solhatt eller caps
- Solkrem med høy solfaktor og leppomade med solfaktor
- Fuktighetskrem
- Våtservietter til hender og ansikt
- Hånddesinfeksjon
- Solbriller og eventuelt ekstra briller eller kontaktlinser
- Myggmiddel (helst med DEET)
- Førstehjelpsutstyr
- Telefon med lommelykt og alarm (eller en egen lommelykt)
- Tøyposer til skittentøy eller som beskyttelse mot støv og fukt
- Kikkert
- Reiseadapter

Når du er i Botswana...

For mange er Afrika fortsatt et ukjent kontinent og dette er kanskje din første reise til denne delen av verden. Botswana er et flott og trygt afrikansk land, men hverdagen fungerer annerledes her. Spesielt når det gjelder mat, kultur og penger. For å gjøre det enklere for deg har vi samlet den viktigste informasjonen om Botswana, og forklarer nedenfor hvordan ting vanligvis foregår slik at du vet hva du kan forvente når du går av flyet.

Mat & drikke

Mat og drikke på Botswanas lodger, leirer og resorter byr på en herlig kombinasjon av internasjonale retter og lokale smaker. Menyene legger vekt på ferske råvarer, gjerne fra lokale produsenter, med grillet kjøtt, friske grønnsaker og tradisjonelle retter som seswaa, nasjonalretten som består av saltet og banket, mørt kjøtt. Andre populære retter er pap (maisgrøt), mopane-larver, frityrstekt deig (Magwinya), bønne- og maisretter som Dikgobe, og den unike Bogobe jwa Lerotse (melon-grøt). Måltidene kan nytes sammen med gode sørafrikanske viner, lokalt øl eller en klassisk solnedgangsdrink.

Frokosten på hotellene og lodgene består som regel av en kontinentale buffet kombinert med en full engelsk frokost, med blant annet egg tilberedt etter ønske, bacon, pølser, tomater, frokostblandinger, nybakt brød og sesongens frukt. Lunsj og middag består ofte av flere retter, særlig på safarilodger hvor måltidene er en viktig del av opplevelsen. På mindre og mer intime leirer serveres det ofte en fast meny, mens større lodger gjerne tilbyr buffet med et stort utvalg av retter. De fleste kosthensyn kan som regel ivaretas så lenge de meldes fra om på forhånd.

Drikke

Botswanas mest kjente lokale øl er St. Louis Lager, en lys og frisk lagerøl som er nasjonens favoritt, brygget av Kgalagadi Breweries. Castle og Lion er to populære ølsorter som brygges lokalt i Botswana av South African Breweries og som finnes over hele landet. Vinutvalget er i stadig utvikling, med et særlig fokus på sørafrikanske viner. Du finner også lokale produsenter som McErick Winery i Gaborone, i tillegg til et utvalg av internasjonale viner på hoteller og restauranter. Springvannet i de største byene i Botswana regnes som trygt å drikke, men mange reisende, spesielt de med følsom mage, velger ofte flaskevann som en ekstra forholdsregel. Flaskevann er lett tilgjengelig og anbefales spesielt i mer landlige områder. Vi sørger for rikelig med flaskevann under transportetappene og på safariturene, og på rommet finner du alltid en flaske eller karaffel med rensset drikkevann. Du kan også kjøpe flaskevann på lodger og i små butikker underveis. Pass på å drikke rikelig med vann gjennom dagen – varmen i Botswana kan gjøre deg dehydrert før du merker det.

Penger

I Botswana betaler du som regel med lokal valuta eller kredittkort. Den offisielle og mest brukte valutaen er botswansk pula (BWP), som finnes i sedler på 10, 20, 50, 100 og 200 pula, samt mynter i thebe. Visa og Mastercard aksepteres på de fleste hoteller, lodger og etablerte restauranter, spesielt i safariområdene. Amerikanske dollar godtas kun på de mest eksklusive safarilodgene,

mens pula foretrekkes til daglige utgifter, tips og mindre, lokale kjøp. Du kan i tillegg risikere en mindre gunstig vekslingskurs dersom du ikke betaler i lokal valuta. Siden valutakurser endrer seg, anbefaler vi at du sjekker en valutakalkulator rett før avreise for å få oppdatert kurs.

Botswansk pula kan ikke veksles eller skaffes utenfor Botswana, så det beste er å ta ut kontanter ved ankomst. Du finner minibanker i banker, på internasjonale flyplasser, i større tettsteder som Maun, Kasane og Gaborone, og i større supermarkeder og kjøpesentre. I mer avsidesliggende safariområder er det få eller ingen minibanker, så det er lurt å ta ut kontanter når du har tilgang til en. De siste pålitelige minibankene finnes i Maun (for safari i Okavangodeltaet og Central Kalahari), Kasane (for safari i Chobe og Savuti), i tillegg til Gaborone og Francistown (for østlige og sørlige ruter).

Det finnes ingen minibanker i Okavangodeltaet, Moremi Game Reserve, Makgadikgadi Pans nasjonalpark, Nxai Pans nasjonalpark eller ved de fleste avsidesliggende leirene. Vi anbefaler at du tar med nok kontanter og i hovedsak benytter bankkort der det er mulig. De fleste lodger, gode restauranter og større bensinstasjoner i de viktigste safariområdene tar Visa og Mastercard.

Vær oppmerksom på at uttak i minibank kan medføre gebyrer og at debet- eller kredittkortet ditt må være åpnet for bruk i utlandet før avreise.

Kredittkort

Visa og Mastercard aksepteres på de fleste hoteller, lodger, i større butikker og restauranter. American Express og Diners Club godtas derimot sjeldnere, særlig utenfor de større byene. Vi anbefaler at du har med deg et ekstra Visa- eller Masterkort og litt kontanter hvis du skal reise til avsidesliggende områder. Betaling med kort går som regel fint også der, men avsidesliggende leirer kan tidvis ha problemer med kortbetaling på grunn av beliggenheten og begrenset dekning.

Hvor mye kontanter bør du ha med?

Hvor mye kontanter du bør ha med deg, avhenger naturligvis av egne behov og ønsker. Prisnivået i turistområder er sammenlignbart med Europa, men overnatting, alle måltider og aktivitetene som er inkludert i programmet ditt, er allerede betalt. Du trenger først og fremst kontanter til ekstra aktiviteter, drikke på hotellene, suvenirer og tips (les mer om tips i neste kapittel).

Tips

Tips er velkomment, men ikke obligatorisk i Botswana. Vi anbefaler likevel å gi litt til lokalt ansatte, siden lønnsnivået generelt er lavt. Har du vært fornøyd med servicen, oppfordrer vi deg gjerne til å vise din takknemlighet. Det er vanlig å gi mellom 5 og 10 USD per dag for det øvrige personalet, ofte via en felles tipsboks, mens restauranter normalt anbefaler 10–15 % i tips (hvis det ikke allerede er

inkludert i regningen – sjekk nøye!). Forsøk å bruke botswanske pula når du gir tips, eller amerikanske dollar der det ikke lar seg gjøre.

Vi setter også stor pris på om du gir tips til safariguideen din ved dagens slutt, ettersom vi er trygge på at du vil være fornøyd med servicen hans. Som en generell tommelfingerregel er 5 USD per person i gruppen for hver utflukt et passende beløp. Men dere står selvfølgelig fritt til å bestemme dette selv.

Telefonsamtaler

Botswanas landskode er +267.

Alle overnattingssteder og leirer i nasjonalparkene har en radio som knytter dem til omverden. Dette betyr at du kan ringe i en nødsituasjon, men den er ikke ment for lange internasjonale samtaler. Botswana har et godt telefonnett og det er mulig å ringe internasjonale samtaler fra fasttelefoner i byer og tettsteder.

De fleste steder har imidlertid mobildekning. Roaming kan bli dyrt, så prøv å bruke Wi-Fi når du ringer til utlandet. Alternativt kan du kjøpe et lokalt SIM-kort fra operatører som Mascom, Orange eller beMobile (BTC) på flyplassen eller i utvalgte butikker. Du kan også skaffe deg et eSIM før avreise, for eksempel via vår samarbeidspartner [Airalo](#). Vær oppmerksom på at dekningen kan være ustabil eller helt fraværende i avsidesliggende områder, som for eksempel Okavangodeltaet.

Været

Botswana har et halvørkenklima med store temperaturforskjeller mellom dag og natt. I den tørre årstiden fra mai til oktober er dagene som regel behagelig varme, mens nettene og tidlige morgener kan være overraskende kalde, særlig i Kalahari. Mange tror at det alltid er varmt når man reiser til Afrika, men slik er det ikke i Botswanas tørre årstid hvor særlig juni, juli og august kan være kjølige. Solen kommer heldigvis raskt fram og vi anbefaler at du kler deg lagvis slik at du kan ta av plagg etter hvert som temperaturen stiger. En lett jakke eller en fleecegenser er ideelt i disse månedene.

Regntiden i Botswana er kjent som den grønne årstiden og varer vanligvis fra november til april, med mest nedbør i desember og januar. Da er det varmt og fuktig, og kraftige ettermiddagsbyger med torden er vanlige. Regnet gjør landskapet grønt og frodig og det tiltrekker seg både dyreunger og store flokker av trekkfugler. Slutten av oktober er som regel den varmeste perioden i året, med temperaturer som stiger til 40 °C eller mer.

Ikke la regntiden avskrekke deg. Nedbøren er både ujevn og svært lokalt. Ofte kan det styrtregne i ett område, mens det noen kilometer unna er helt tørt. Som oftest følger solen raskt etter en regnbyge, så Botswana er fullt mulig å besøke også i regntiden. De fleste veiene er fortsatt godt fremkommelige, nasjonalparkene blir grønne og frodige, og det er færre turister og færre kjøretøy. Det kan likevel hende at du blir sittende fast på en jordvei under kraftige regnskyll. Forsøk å ta det med ro og være fleksibel – dette er også en del av safariopplevelsen.

Sikkerhet under reisen

Botswana er et trygt reisemål og omtales ofte som et av Afrikas sikreste land. Som i alle land finnes det enkelte områder man bør unngå i større byer som Gaborone, Maun og Francistown, men dersom du tar noen enkle forholdsregler (også på safari), vil du trygt kunne reise rundt. Husk blant annet:

- Oppbevar verdisakene dine i safe eller egne oppbevaringsbokser i resepsjonen, og la aldri pass, penger eller andre verdigjenstander ligge uten tilsyn på rommet.
- Ikke la viktige eiendeler (som penger eller veske/bag) ligge igjen uten tilsyn i safaribilen, selv ikke for kort tid.
- La kostbare smykker bli hjemme. Et enkelt halskjede, en klokke eller gifting er som regel uproblematisk, men unngå iøynefallende smykker (som også aper kan finne på å stjele).
- Vær oppmerksom på lommetyver i travle gater.
- Unngå å gå ut alene om kvelden, spesielt i byene. Gå heller ikke til fots om natten, ta alltid taxi.
- Når du trenger taxi, bruk kun registrerte selskaper som kan bestilles via hotellets resepsjon.

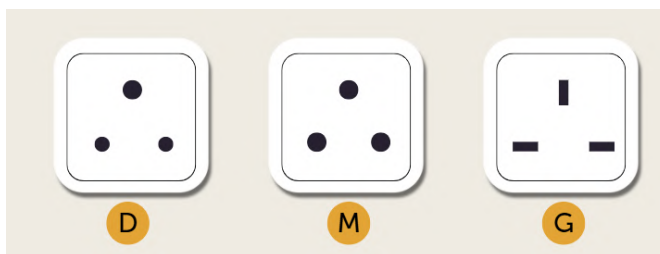
Taxi og andre typer transport

All transport som inngår i reisepåbudet din, er inkludert i prisen. Hvis du likevel trenger en taxi underveis, anbefaler vi at du ber overnattingsstedet ditt om å bestille fra et pålitelig taxiselskap. Botswana har taxier i byene (særlig i Gaborone, Francistown, Maun og Kasane), men vanlige taxier har som regel ikke taksameter, så husk å avtale prisen før turen starter. Det finnes også mange minibusstaxier (kalt Mashuttles), men disse er mindre anbefalt for turister siden de kjører faste ruter, noe som kan være forvirrende. I svært avsidesliggende safariområder er charterfly og *mokoro-kanoer* de mest brukte transportmidlene.

Elektrisitet

Mange av leirene i nasjonalparkene drives med solenergi og generatorer, og strøm er ikke tilgjengelig hele døgnet. Vanligvis vil du ha strøm mellom kl. 05:00 og 09:30 på morgenen og mellom kl. 19:00 og 23:00, når de fleste gjestene oppholder seg i leiren.

Botswana har en standard nettspenning på 230 V og en frekvens på 50Hz, noe som gjør at de fleste moderne elektroniske apparater kan brukes uten problemer. Sjekk likevel at utstyret ditt støtter 100-240 volt. Vi anbefaler at du tar med en reiseadapter ettersom Botswana hovedsakelig bruker støpsler av type D, G og M (tre runde pinner i trekantform for D/M, tre flate, rektangulære pinner for G). Har du følsomt elektronisk utstyr kan det også være lurt å ta med en spenningsomformer.

Suvenirer

I Botswana finner du et stort utvalg av håndlagede suvenirer. Prisene er som regel faste i moderne kjøpesenter og større butikker, mens det er vanlig å prute ved små boder langs veien. Typiske suvenirer er håndvevde kurver, smykker av strutseeggskall, utskårne trefigurer (dyr, masker), tradisjonelle jaktredskaper fra san-folket (buer, piler, ildredskaper), lærvarer og til og med diamantsmykker av høy kvalitet. Dette gjenspeiler Botswanas rike naturressurser og stolte håndverkstradisjoner, særlig fra san-folket og lokale håndverkere. Unngå å kjøpe noe laget av skinn, skjell, koraller, ibenholt eller elfenben ettersom eksport av slike produkter er forbudt, og Botswana har strenge regler for beskyttelse av truede arter.

Å gi gaver eller penger

Når du kjører utenfor nasjonalparkene, kan du oppleve at folk langs veien ber om penger, godteri eller kulepenner. Du velger selv om du ønsker å gi noe, men vårt råd er å la være. Dersom du ønsker å ta med noe til lokalbefolkningen, anbefaler vi at du snakker med guiden eller reisekonsulenten din. De kan gi råd om egnede gaver og steder der det er passende å dele dem ut.

Helligdager

Botswanas nasjonale helligdager omfatter faste datoer som:

- **1. januar:** Første nyttårsdag
- **1. mai:** Arbeidernes dag
- **1. juli:** Sir Seretse Khama-dagen (til minne om Botswanas første president)
- **4. september:** Botswana-dagen (uavhengighetsdagen)
- **5. desember:** Første juledag
- **6. desember:** Andre juledag

I tillegg kommer religiøse helligdager som langfredag, 2. påskedag og Kristi himmelfartsdag. Et særtrekk er Presidentens dag, som alltid feires over to dager i den tredje uken av juli.

- **Langfredag:** (varierer, vanligvis i april)
- **2. påskedag:** (varierer, dagen etter 1. påskedag)
- **Kristi himmelfartsdag:** (varierer, 40 dager etter påske)
- **Presidentens dag:** (mandag og tirsdag den tredje uken i juli)

Ta vare på Botswanas natur med oss!

Safarireiser Afrika investerer i og lever av den fantastiske naturen Botswana har å by på. Derfor gjør vi alt vi kan for å ta vare på miljøet på best mulig måte. Vi ber deg derfor, som vår gjest, om å ikke etterlate noen form for avfall i nasjonalparkene. Ta det heller med deg til du eller guiden din kan kaste det forsvarlig når dere er tilbake på hotellet. Det er en liten innsats som utgjør en stor forskjell, og som bidrar til at fremtidige generasjoner kan oppleve dette vakre landet slik vi gjør!

*Vi ønsker deg tsamaya sentle (god tur) og
hjertelig velkommen: Dumela Botswana!*

AFRIKA SAFARI B.V. Prinsenland 26, 2675 EK Honselersdijk
TEL +1 518-559-1470 **E-MAIL** safari@africasafaritrips.com
CHAMBER OF COMMERCE 84654058 **VAT** NL 8632 99672 B.01
INTERNATIONAL BANK ACCOUNT NUMBER NL84 RABO 0376 9475 27
SWIFT/BIC CODE RABONL2U

